

PORADNIK PRAWNY

PORADNIK WYDAWANY JEST PRZEZ CARITAS ARCHIDIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ W RAMACH RELIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI PRAWNEJ W POWIECIE MONIECKIM.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Numer 1

styczeń - marzec
2024

W tym numerze:

Wypadek drogowy uprawnienia poszkodowanego	1
Odszkodowanie za szkodę na osobie	1
Odszkodowanie za szkodę w pojeździe	2
Zadośćuczynienie za krzywdę	3
Zgłoszenie i likwidacja szkody	3
Jak uzyskać pomoc?	5
Lokalizacja punktów NPP i NPO	6
Przemoc wobec dzieci – nie bądź obojętny	7
Wzory pism	9

Wzory pism:

- § Wniosek o przesunięciu terminu płatności podatku
- § Wniosek o umorzenie zaległości podatkowej
- § Cofnięcie pozwu

WYPADEK DROGOWY UPRAWNIENIA POSZKODOWANEGO

Pierwszy numer Poradnika prawnego w bieżącym roku postanowiliśmy poświęcić tematyce roszczeń osoby poszkodowanej w wypadku drogowym.

Według statystyk policyjnych w 2023 roku na polskich drogach doszło do 20 340 wypadków. W ich następstwie 22 944 osób zostało rannych, a 1669 osób poniosło śmierć.

Osoby uczestniczące w tego typu zdarzeniach często ponoszą szkody materialne np. w postaci uszkodzenia pojazdów, jak również osobowe w postaci urazów ciała, a w najgorszym wypadku śmierci. Warto zatem mieć świadomość jakie uprawnienia przysługują osobie poszkodowanej w wyniku wypadku. Gdzie należy zgłosić swoje roszczenie oraz jakie warunki

należy spełnić by uzyskać odszkodowanie.

Prawo nakłada na każdego posiadacza pojazdu mechanicznego obowiązek posiadania obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Brak takiego ubezpieczenia chociażby przez jeden dzień powoduje obowiązek zapłaty wysokiej kary pieniężnej nałożonej przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

Obowiązkowy charakter ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ułatwia osobom poszkodowanym w wypadkach uzyskanie odszkodowania, gdyż w takim przypadku to ubezpieczyciel sprawcy zdarzenia wypłaca odszkodowanie, a nie sam sprawca, który może nie posiadać środków.

ODSZKODOWANIE ZA SZKODĘ NA OSOBIE

Odszkodowanie z polisy obowiązkowego ubezpieczenia cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego (dalej OC) sprawcy zdarzenia drogowego wypłacane jest wówczas, jeżeli spełnione zostaną przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej. W ten sposób określa się rodzaj odpowiedzialności cywilnej, jaką ponosi sprawca za szkody majątkowe. Występuje ona zarówno wtedy, gdy do zdarzenia doszło w następstwie przestępstwa jak i wtedy gdy zachowanie stanowi wykroczenie.

O odpowiedzialności odszkodowawczej wobec poszkodowanego w wypadku drogowym można mówić wte-

dy, gdy zostaną spełnione wskazane przesłanki:

- wystąpienie szkody o charakterze majątkowym,
- bezprawny charakter czynu, w następstwie którego doszło do powstania szkody,
- związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy czynem a doznaną przez pokrzywdzonego szkodą,
- możliwość przypisania sprawcy winy za powstanie szkody.

Łączne występowanie wymienionych wyżej przesłanek uprawnia poszkodowanego w wypadku drogowym do domagania się odszkodowania z tytu-

tu ubezpieczenia OC.

Odszkodowanie ma na celu wynagrodzenie wszelkich strat majątkowych powstałych w związku z wypadkiem. Odszkodowanie powinno być pełne, a więc powinno pokryć wszystkie straty.

Do roszczeń o odszkodowanie można m.in. zaliczyć żądania o:

- zwrot wszystkich poczynionych nakładów na leczenie, rehabilitację, zakup sprzętu rehabilitacyjnego, zwrot kosztów prywatnych wizyt lekarskich oraz zwrot kosztów dojazdu do placówek medycznych;
- zwrot kosztów zniszczonych w wyniku wypadku przedmiotów np. odzieży, telefonu komórkowego,
- zwrot różnicy w wynagrodzeniu w związku z obniżeniem wynagrodzenia związanym z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim.

Pamiętać trzeba, że w takiej sytuacji

ODSZKODOWANIE ZA SZKODĘ W POJEŹDZIE

Uszkodzenia pojazdu powstałe w wyniku stłuczki, bądź wypadku są zjawiskiem dosyć powszechnym, biorąc pod uwagę ilość pojazdów poruszających się aktualnie po drogach.

Jakie zatem roszczenia przysługują poszkodowanemu od ubezpieczyciela sprawcy zdarzenia w związku z uszkodzeniem pojazdu?

Jeśli doszło do kolizji, bądź wypadku drogowego poszkodowany może domagać się od ubezpieczyciela odszkodowania za zniszczenie pojazdu.

W zależności od wielkości uszkodzeń istnieją dwa sposoby likwidacji szkody. Jeśli samochód nadaje się do naprawy, ubezpieczyciel powinien pokryć koszty naprawy. W orzecznictwie podkreśla się, że ubezpieczyciel powinien pokryć niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy

należy również zadbać o zbieranie dowodów potwierdzających poniesienie kosztów tj. faktury za zakupione leki, faktury za wizyty lekarskie, rehabilitację, zdjęcia uszkodzonych w wypadku przedmiotów, faktury za naprawę przedmiotów.

Poszkodowany może również żądać od zakładu ubezpieczeniowego, żeby ten z góry wyłożył sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Kodeks cywilny przewiduje również, że jeśli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, to poszkodowany może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

pojazdu.

Czasami zdarza się jednak, że pojazd jest tak mocno uszkodzony, że naprawa jest nieopłacalna lub w ogóle niemożliwa. W takim wypadku ubezpieczyciel stwierdza szkodę całkowitą, a poszkodowanemu należy się odszkodowanie, które będzie stanowiło różnicę pomiędzy wartością pojazdu na dzień szkody a wartością wraku.

Ubezpieczyciel jest zobowiązany pokryć wszelkie szkody, które są wynikiem uszkodzenia pojazdu, zatem poszkodowany może domagać się również:

- zwrotu kosztów wynajmu samochodu zastępczego,
- zwrotu kosztów holowania samochodu,
- zwrotu kosztów parkowania uszkodzonego pojazdu.

Pamiętaj!

Jeżeli na skutek wypadku twoje wynagrodzenie było niższe – możesz domagać się dopłaty od sprawcy.

ZADOŚCUCZYNIENIE ZA KRZYWDĘ

Udział w wypadku drogowym może skutkować powstaniem nie tylko szkód materialnych, ale również krzywdy powstałej w wyniku obrażeń ciała.

Z tego względu osoby, które uczestniczyły w takim zdarzeniu, często zastanawiają się, czy przysługuje im dodatkowe „odszkodowanie zdrowotne” z OC sprawcy.

Zadośćuczynienie uregulowane jest w art. 445 ust. 1 Kodeksu Cywilnego, który przewiduje, że w niektórych przypadkach poszkodowani w wypadkach mogą ubiegać się o wypłatę zadośćuczynienia. To szczególny rodzaj rekompensaty za uszczerbek na zdrowiu, będący następstwem zdarzenia drogowego.

Procedura związana z uzyskaniem zadośćuczynienia z polisy OC sprawcy wypadku może okazać się jednak bardziej czasochłonna i skomplikowana niż ta związana z wypłatą odszkodowania np. za uszkodzony pojazd. Podstawowa trudność wynika z tego, że szkoda na zdrowiu nie ma jasno określonej wartości pieniężnej. Stąd też wniosek o wypłatę zadośćuczynienia należy odpowiednio umotywić.

ZGŁOSZENIE I LIKWIDACJA SZKODY

Poszkodowany, aby uzyskać odszkodowanie lub zadośćuczynienie powinien zgłosić okoliczność poniesienia szkody lub krzywdy do ubezpieczyciela sprawcy wypadku. W tym celu niezbędne będzie posiadanie numeru polisy OC sprawcy zdarzenia.

Kiedy mamy już numer polisy sprawcy szkody powinniśmy zgłosić szkodę do ubezpieczyciela. Zgłoszenia można dokonać telefonicznie, mailowo, wysyłając papierowe zgłoszenie pocztą na adres ubezpieczyciela, bądź wypełniając formularz na stronie internetowej ubezpieczyciela.

Do zgłoszenia należy dołączyć przede wszystkim dokumentację potwierdzającą okoliczności zdarzenia, czyli np. notatkę informacyjną z miejsca zdarzenia sporządzoną przez policję, bądź oświadczenie podpisane przez sprawcę zdarzenia oraz dokumentację potwierdzającą wysokość szkody, czyli w przypadku szkód osobowych będzie to zwykle dokumentacja medyczna, natomiast w przypadku szkód majątkowych potwierdzenie uszkodzenia przedmiotów np. zdjęć

W orzecznictwie sądowym wskazuje się, że na wysokość doznanej krzywdy będą miały wpływ w szczególności:

- cierpienia fizyczne;
- cierpienia psychiczne;
- wiek poszkodowanego;
- utrata szans na normalne życie;
- utrata szans na rozwój zainteresowań;
- utrata szans na realizację zamierzonych celów;
- poczucie bezradności;
- utrata zdolności do pracy.

Ubezpieczyciel podczas analizy wniosku o zadośćuczynienie bierze pod uwagę indywidualne okoliczności, a w tym rodzaj i zakres obrażeń, jakie są następstwem wypadku, oraz koszty, jakie w związku z tym ponosi poszkodowany. Do wniosku należy dołączyć pełną dokumentację medyczną, wskazującą, że uszczerbek na zdrowiu jest następstwem zdarzenia drogowego, ale także dokumenty potwierdzające wydatki, jakie w związku z doznanymi obrażeniami ponosi poszkodowany.

Zadośćuczynienie przysługuje także rodzinie ofiary, która poniosła śmierć w wyniku wypadku.

W zgłoszeniu warto podać kwotę jakiej żądamy od ubezpieczyciela tytułem odszkodowania lub zadośćuczynienia.

Po dokonaniu zgłoszenia szkody ubezpieczyciel nadaje sprawie numer, na który należy powoływać się w przypadku dalszego kontaktu z ubezpieczycielem.

W przypadku gdy ubezpieczyciel będzie potrzebował jeszcze jakichś dokumentów, poinformuje o tym poszkodowanego.

Zasadą jest, że zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypłacić odszkodowanie w ciągu 30 dni od zgłoszenia szkody. Termin ten może ulec wydłużeniu tylko w sytuacji, gdy niemożliwe jest wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia. Przy czym w każdym wypadku w tym terminie powinniśmy, po pierwsze otrzymać tzw. bezsporną kwotę odszkodowania, a po drugie otrzymać wyjaśnienia jakie okoliczności stanęły na przeszkodzie w zakoń-

Pamiętaj!

Poniesione na skutek wypadku krzywdy powinny zostać zrekompensowane w pieniądzu.

Pamiętaj!

O wystąpieniu zdarzenia, z którym związane jest powstanie szkody/krzywdy należy poinformować ubezpieczyciela sprawcy.

czeniu procesu likwidacji.

W przypadku decyzji odmownej wypłaty całości lub części dochodzonej

kwoty tytułem odszkodowania lub zadośćuczynienia, poszkodowanemu przysługuje prawo dochodzenia swych roszczeń na drodze sądowej.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

JAK UZYSKAĆ NIEODPŁATNĄ POMOC W PUNKTACH?

Jak uzyskać nieodpłatną pomoc w punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego?

Z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego skorzystać może każda osoba fizyczna, która potwierdzi stosownym, pisemnym oświadczeniem, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Do darmowych świadczeń uprawnione są także osoby fizyczne prowadzące jednoosobo-

wą działalność gospodarczą, niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Każda osoba, która chce skorzystać z porady, powinna wcześniej umówić się na wybrany dzień i godzinę wizyty w wybranej lokalizacji punktu.

Rejestracji można dokonać telefonicznie za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Mońkach bądź przez stronę www.

Rejestracja telefoniczna:

(85) 727 88 00

w godzinach 7.30 – 15.30

od poniedziałku do piątku

bądź poprzez stronę www:

<https://zapisy-np.ms.gov.pl/>

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Caritas Archidiecezji Białostockiej
ul. Warszawska 32
15-077 Białystok
tel./faks: 85 651 90 08
www.bialystok.caritas.pl

Starostwo Powiatowe w Mońkach
ul. Słowackiego 5a
19-100 Mońki
tel. 85 727 88 00, fax 85 727 88 29
www.monki.pl

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE NA TERENIE POWIATU MONIECKIEGO

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej prowadzony przez Powiat Moniecki:

Starostwo Powiatowe w Mońkach, 19-100 Mońki Al. Niepodległości 3

Poniedziałek	9.00-13.00
Wtorek	11.30-15.30
Środa	11.00-15.00
Piątek	9.00-13.00

Urząd Miejski w Knyszynie, 19-120 Knyszyn ul. Rynek 39

Czwartek	8.00-12.00
----------	------------

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego prowadzony przez Caritas Archidiecezji Białostockiej:

Urząd Gminy Jasionówka, 19-122 Jasionówka ul. Rynek 19

Poniedziałek	8.00-12.00
--------------	------------

Urząd Gminy Trzcianne, 19-104 Trzcianne ul. Wojska Polskiego 10

Wtorek	8.00-12.00
--------	------------

Urząd Gminy Krypno, 19-111 Krypno Kościelne 23B

Środa	8.00-12.00
-------	------------

Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu, 19-110 Goniądz ul. Stary Rynek 23

Czwartek	12.00-16.00
----------	-------------

Urząd Gminy Jaświły, 19-124 Jaświły 7

Piątek	8.00-12.00
--------	------------

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Caritas Archidiecezji Białostockiej

ul. Warszawska 32
15-077 Białystok
tel./faks: 85 651 90 08
www.bialystok.caritas.pl

Starostwo Powiatowe w Mońkach

ul. Słowackiego 5a
19-100 Mońki
tel. 85 727 88 00, fax 85 727 88 29
www.monki.pl

PRZEMOC WOBEC DZIECI – NIE BĄDŹ OBOJĘTNY! – KAMPANIA SPOŁECZNA –

Przemoc rówieśnicza

Pierwszy artykuł w ramach tegorocznej kampanii społecznej „Przemoc wobec dzieci – nie bądź obojętny!” chcielibyśmy poświęcić tematyce przemocy rówieśniczej.

Według statystyk co trzecie dziecko w wieku szkolnym doświadcza przemocy rówieśniczej. Agresja fizyczna, przemoc psychiczna, a także cyberprzemoc to powszechne zjawiska wśród młodych osób.

Przemoc rówieśnicza to zjawisko, w którym jedno dziecko lub grupa dzieci wykorzystuje swoje wpływy np. ze względu na siłę fizyczną, status, wiek, pozycję społeczną wśród innych uczniów, aby szkodzić innemu dziecku.

Cechą charakterystyczną przemocy jest nierównowaga sił – psychicznych lub fizycznych. W przypadku przemocy tworzą się dwie role: ofiary – osoby poszkodowanej, która nie potrafi sama się bronić i sprawcy – osoby nadużywającej własnej siły w relacjach z innymi.

Formy tej przemocy są różnorodne, obejmują zarówno agresję słowną, jak i fizyczną, a także coraz bardziej powszechną cyberprzemoc. Może to być m.in.:

- werbalne wyzywanie i obrażanie np. przezwiska, wyśmiewanie się, upokarzanie;
- wykluczanie i izolowanie np. ignorowanie, namawianie innych do zerwania relacji z dzieckiem, wykluczanie z akcji klasowych, zabaw, gier sportowych, celowe wprowadzanie w błąd, zostawianie samemu;
- fizyczne ataki i bicie np. popychanie, szarpanie, przytrzymywanie, bicie;
- przywłaszczanie rzeczy i niszczenie np. niszczenie ubrań, zabieranie i chowanie rzeczy);

- cyberprzemoc i ataki w świecie wirtualnym np. publikowanie wizerunku dziecka w mediach społecznościowych, ośmieszanie, hejt w komentarzach, rozsiewanie nieprawdziwych informacji, banowanie z grup, portali, gier;
- przemoc o charakterze seksualnym.

W przypadku przemocy rówieśniczej w szkołach, może pojawić się błędne przekonanie, że osoby, które nie osiągnęły pełnoletności, nie ponoszą odpowiedzialności za swoje czyny. Nic bardziej mylnego.

Osoby niepełnoletnie mogą ponosić odpowiedzialność nawet na zasadach przewidzianych w Kodeksie karnym. Możliwość taka dotyczy sytuacji, w której doszło do popełnienia czynu zabronionego przez osobę po ukończeniu przez nią 17 lat. Z kolei w przypadku najpoważniejszych przestępstw i po spełnieniu określonych warunków, granica ta przesuwana już do 14 roku życia.

Niemniej, nieletni odpowiadają najczęściej na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności dopuszczenie się czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (...), uprawianie nierzędu, ma społeczny obowiązek odpowiednio przeciwdziałać temu, a przede wszystkim zawiadomić o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkołę, sąd rodzinny, Policję lub inny właściwy organ.

Okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego są podstawą do wszczęcia postępowania przed sądem rodzinnym.

KAMPANIA SPOŁECZNA

Postępowanie takie może być wszczęte już wobec osób, które ukończyły 10 lat. Sąd, po zbadaniu sprawy, może uznać za zasadne zastosowanie środków wychowawczych wobec nieletniego, środka leczniczego w postaci umieszczenia w zakładzie leczniczym, w którym są udzielane nieletnim świadczenia zdrowotne z

zakresu opieki psychiatrycznej lub leczenia uzależnień, a w najpoważniejszych przypadkach – środka poprawczego poprzez umieszczenie w zakładzie poprawczym.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

WZORY PISM

WZÓR NR 1

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

.....
Miejscowość i data

Podatnik:

.....
.....
.....

(imię, nazwisko, dokładny adres, nr PESEL)

Urząd Skarbowy:

.....
.....
.....

Znak sprawy nr .....

WNIOSEK O PRZESUNIĘCIE TERMINU PŁATNOŚCI PODATKU

Na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa wnoszę o odroczenie terminu zapłaty podatku z tytułu ..... do dnia ..... (należy podać datę, do której zobowiązujemy się uiścić podatek).

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy wykazać okoliczności uzasadniające odroczenie terminu zapłaty podatku np. stan zdrowia, trudna sytuacja finansowa, utrata pracy itd. Wszystkie twierdzenia, informacje przytaczane we wniosku należy udowodnić. Warto zatem załączyć jak najwięcej dokumentów na wykazanie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu wniosku.)

.....
podpis wnioskodawcy

WZORY PISM

WZÓR NR 2

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

.....
Miejscowość i data

Podatnik:

.....
.....
.....

(imię, nazwisko, dokładny adres, nr PESEL)

Urząd Skarbowy:

.....
.....
.....

Znak sprawy nr .....

WNIOSEK O UMORZENIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWEJ

Na podstawie art. 67a § 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa wnoszę o umorzenie zaległości podatkowej z tytułu ..... w całości/w części .....

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy wykazać okoliczności uzasadniające umorzenie zaległości podatkowej np. stan zdrowia, trudna sytuacja finansowa, utrata pracy itd. Wszystkie twierdzenia, informacje przytaczane we wniosku należy udowodnić. Warto zatem załączyć jak najwięcej dokumentów na wykazanie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu wniosku.)

.....
podpis wnioskodawcy

WZORY PISM

WZÓR NR 3

.....
Miejscowość i data

Sąd:

.....
.....
.....

Nazwa i adres

Powód:

.....
.....
.....

imię, nazwisko, adres

Pozwany:

.....
.....
.....

imię, nazwisko, adres

Sygnatura akt .....

COFNIĘCIE POZWU

W imieniu własnym cofam pozew w sprawie o sygn. akt. .... i wnoszę o odwołanie wyznaczonej na dzień .....rozprawy i zawiadomienie o tym stron.

.....
podpis wnioskodawcy

Cofnięcie pozwu wywołuje daleko idące konsekwencje wobec zgłoszonego przez powoda roszczenia, o których należy mieć świadomość dokonując czynności.